Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 20 JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 31, 1996 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 31-го СІЧНЯ 1996 р. Ч. 20. РІК CIII

О. МОРОЗ ВІДВІДАВ ЛИТВУ

Київ (Р. Р.). — Голова Верховної Ради України Олександер Мороз 25-го січня зустрівся з президентом Литви Альгірдасом Бразаускасом, з яким обговорив ряд важливих питань, в тому числі й питання забезпечення стабільности та встановлення твердого курсу національної валюти, чого Литва уже досягла.

Литовський президент остеріг Україну від повторення їхніх помилок. Йшлося про те, що в Литві зруйновано колгоспи відразу після розвалу СССР, тобто у 1991 році, але внаслідок таких радикальних змін агропромисловий комплекс Литви втратив половину своєї продукції. На що О. Мороз відповів, що Литва може стати прикладом для України в цьому питанні.

Сьогодні половину земельних угідь у Литві обробляють фармери, а другу половину — кооперативи, які виникли на базі колгоспів. Ці колективні господарства, за словами Бразаускаса, виробляють більшість продукції. Продаж землі в Литві узаконено, але через її високу ціну більшість господарств працює на умовах винайму.

А. Бразаускас зазначив, що підтримує зовнішньо-політичний курс України і розуміє її великі можливості впливати на політику в Европі. В питанні ставлення України до НАТО, О. Мороз зазначив, що Україна навряд чи коли стане членом НАТО, особливо її військової організації. Проте Україна поважає наміри інших країн, в тому числі й балтійських, увійти до НАТО, і водночас дбає, щоб інтереси цих держав не утискували інтересів України. Окремі концепції щодо НАТО Україна не виробила, оскільки її становище невтралітету вкладено в декларацію про державний суверенітет.

За словами О. Мороза, останнім часом у діях НАТО на території колишньої Югославії помітна „небезпека перетворення військової структури альянсу на блюстителя порядку в Европі". У програмі для миру" також простежується намір „поділити Европу на сфери впливу". Отож Україна та інші держави, що виникли після розпаду СССР, мають враховувати традиції, ментальність і дійсність, що склалися історично. На думку О. Мороза, система протиповітряної оборони і Української фльоти не можуть існувати відокремлено. „Я за обережність у цій політи-ці", — сказав він.

А. Бразаускас назвав це становище О. Мороза „дуже цікавим" і наголосив, що прагнучи до НАТО, Литва шукає шляхів захисту своїх інтересів і свого суверенітету. Він також висловив тривогу спрямування внутрішньої політики Білорусі.

(Закінчення на стор. 3)

Україна задоволена примиренням на Балканах

Київ (Р. Р.). — Два дні, 24-25-го січня, міністер закордонних справ України Геннадій Удовенко перебував у Београді, де провів переговори з керівниками, зокрема, щодо відновлення зірвання економічних зв'язків.

На зустрічі з президентом Сербії Слободаном Мілошевічем обговорено питання взаємних інвестицій за допомогою спільних підприємств. Багато часу приділено участі України у відбудуванні зруйнованих війною інфраструктур Боснії і Герцеговини і про втрати України через санкції ООН проти Югославії.

Прем'єр-міністер югославської Сербії Мірчо Мар'янович обіцяв сприяти, щоб українські фахівці взяли участь у спорудженні зруйнованих мостів, тунелів та електричних ліній у боснійській Сербії. Вирішено також розпочати працю з метою створення митного союзу на балканах та нормалізувати судноплавство на ріці Дунай.

Як уже інформовано, український 240-ий батальйон залишився в Югославії, у складі миротворчих сил НАТО у Східній Славонії, що на території Хорватії. Східня Славонія населена переважно сербами і тепер вона відійшла до Хорватії, згідно з дейтонськими домовленнями. Українські літаки ІЛ-76 доставляють туди вантажі з гуманітарною допомогою, а 20 гелікоптерів, 40 танків і 800 військовослужбовців перебувають під командуванням НАТО.

Члени української урядової делеґації розповіли, що на території Союзної Республіки Югославії люди почали відбудовуватися, торгувати та відновлювати інші види господарської діяльности. Мешканці Београду вважають, що у цій війні переможців не було, зате є багато тих, хто зазнав великого горя.

Запровадження евровалюти не відкладуть

Брюссель, Бельгія. — Протягом останніх тижнів газети багатьох західньоевропейських країн висловлювали припущення і здогади щодо того, що під тиском дійсних економічних обставин дату запровадження спільної грошової одиниці об'єднаної Европи буде або відкладено, або взагалі доведеться відмовитися від цієї ідеї, схваленої у грудні минулого року в Мадриді.

Ці повідомлення преси рішуче спростував голова Европейської комісії Жак Сантер. Він ствердив, що европейський екомічний і валютний союз набере чинности, як і плянувалося, з 1-го січня 1999 року.

Виступаючи на засіданні Ради Европейського союзу, яке проходило при участі міністрів закордонних справ, Ж. Сантер запевнив, що економічний і валютний союз не пошкодить, а навпаки — допоможе невтралізувати проблему безробіття, яка тепер є головним клопотом европейців.

ЕТІОПСЬКІ ЖИДИ ПРОТЕСТУЮТЬ В ЄРУСАЛИМІ

Єрусалим, Ізраїль. — Перед резиденцією ізраїльського прем'єр-міністра Шімона Переза в Єрусалимі відбулися жорстокі сутички між поліцією і імігрантами з Етіопії.

Етіопські жиди спробували здобути будинок штурмом, тому поліція змушена була застосувати гумові кулі, водні гармати і сльозоточивий газ. Число потерпілих перевищує 70 осіб, серед них є 37 поліціянтів. Заарештовано декілька організаторів бунту.

Сутичка в Єрусалимі, у якій взяли участь понад 10,000 етіопських жидів, спричинена так званим „кров'яним скандалом", що виник в Ізраїлі декілька днів тому. На сторінки ізраїльських газет потрапила інформація, що міністерство охорони здоров'я країни прийняло рішення повикидати кров етіопських донорів, оскільки вона, цілком можливо, заражена вірусом АІДС. Газети також повідомили, що половина з 1,300 заражених вірусом АІДС ізраїльтян є вихідцями з Етіопії, а з 350 хворих на АІДС — 250 етіопських жидів.

Н. Назарбаєв розчарований московською зустріччю

Київ (Р. Р.). — Тут у п'ятницю, 26-го січня, в газеті „Всеукраїнські Ведомости" надруковано короткий відгук президента Казахстану Нурсултана Назарбаєва про зустріч керівників держав СНД у Москві.

На запитання чи збільшилося прихильників в ідеї евразійського союзу, Н. Назарбаєв відповів, що з тих пір, як він висловив цю ідею, створено економічний комітет, підписано документ про економічний союз, угоду трьох держав про митний союз. На цій останній зустрічі підписано концепцію платіжного союзу. „Але мене обурює, коли інтеґрацію, об'єднавчий процес, зближення економіки і створення спільного економічного простору серед наших країн, безперешкодний проїзд із однієї держави в іншу, відсутність пашпортного поділу — все це використовується в політичних кампаніях", — зазначив президент Казахстану, додавши, що кожного разу зустріч керівників країн СНД розчаровує всіх її учасників. Не виняток і цього разу. „Я сподівався, що Росія виступить з конкретними новими пропозиціями. Ми, наприклад, з Росією рік працювали над зближенням митних закодавств, над єдиним тарифом, єдиним підходом до третіх країн, які не входять до митного союзу. На все це потрібно багато часу. Повне незадоволення від цього засідання! Сперечалися з приводу всім відомих справ і нічого нового не розглядали", — підсумував Н. Назарбаєв.

На запитання, чи не здається йому СНД мертвонародженим дитям, Н. Назарбаєв відповів: „Приходить час, ми стаємо мудрішими, і в в тому числі... Згадайте схему Західньоевропейського союзу. Ну чому ми не можемо працювати так, як вони? Там є Европарлямент, там є Евроуряд, там усі квоти на експорт, випуск продукції узгоджується. І це робиться в інтересах усіх держав. Дванадцять держав Західньої Европи, які входять до Европейського союзу, вважають себе абсолютно рівними. Ось такого розуміння ми не досягли".

Причиною цього Назарбаєв вважає той факт, що „великі держави нічого не роблять для того, щоб їм довіряли більше".

На консолідацію центристських сил претендує два бльоки

Київ (УНІАР). — 24-го лютого цього року має відбутися з'їзд трьох організацій, які збираються злитися в одну партію і сконсолідувати навколо себе центристські сили.

Однак на ролю нового центру консолідації, крім цих організацій — Партії Демократичного Відродження України (ПДВУ), Трудового Конгресу України (ТКУ) й громадської організації „Нова Україна" — претендує ще Ліберальна Партія України, ІІІ з'їзд якої відбувся 26-го січня в Києві.

Виступаючи на з'їзді, новообраний голова ЛПУ Володимир Щербань, народний депутат і голова донецької обласної адміністрації, сказав, що об'єднаний бльок центристських сил потрібний для їхнього згуртування і посилення впливу на державну політику і суспільну ситуацію.

В. Щербань також запропонував змінити назву ЛПУ на Ліберально-Трудову Партію (ЛТП), оскільки вона має на меті „забезпечити необхідні умови кожному для плідної, такої, що приносить прибуток, вільної праці і захист соціальний захист". За його словами, об'єднання клясичних ліберальних ідей і засад з історичними традиціями вільної праці значно посилить ліберально-соціяльну ідею в Україні.

Два можливих центри консолідації центристських сил не сприятимуть розколові, вважає Володимир Філенко, голова ПДВУ. Його партія перестане існувати взагалі, якщо наступного місяця на спільному з'їзді трьох партій делегати приймуть рішення про їхнє злиття. На думку В. Філенка, утворення кількох бльоків партій з однаковими завданнями є нормальним процесом. За його словами, вони згодом зливатимуться у ще потужніші організації.

Стосунки з ЛПУ В. Філенко окреслив, як ділові. Він сказав, що між представниками обох партій відбуваються консультації, зустрічі провідників, йде обмін інформацією. Однак, зазначив голова ПДВУ, „ми ще не вийшли на новий етап у наших стосунках — не проведення спільних політичних акцій".

Щодо можливого формування спільного бльоку з ЛПУ, В. Філенко сказав, що до цього жодна із сторін не готова. Але, зазначив він, існує серйозна перспектива співпраці.

В. Філенко сказав, що потрібно створити широкий бльок — „право-ліво-центристський", до якого входили б як соціял-демократи, так і ліберали. Основним напрямком діяльности такого бльоку був би курс на реформи і на стримування відродження комунізму.

На думку голови ПДВУ, підстави для створення такого бльоку є і все залежить тільки від того, „чи вистачить у нас здорового глузду і здатности подолати партійні й лідерські амбіції".

В Україні

ПІДПИСАНО МЕМОРАНДУМ МІЖ ПАРЛЯМЕНТАМИ УКРАЇНИ І ЛИТВИ

КИЇВ. — Повернувшись з Литви, голова Верховної Ради України Олександер Мороз повідомив, що між парляментами двох країн підписано меморандум про співробітництво. Особливо це приємно для України, яка може використати досвід Литви у державотворенні, організації влади на місцях тощо.

„ЗОЛОТИЙ ГЛЬОБУС" ЗА ЯКІСНУ ПРОДУКЦІЮ

ПОЛТАВА. — Акціонерне товариство відкритого типу „Полтавський гірничозбагачувальний комбінат" отримало міжнародну нагороду „Золотий глобус" за випуск якісної продукції та за участь у розвитку української та світової економіки. Цю нагороду затверджено Фондом заохочення розвитку промисловости. Представників комбінату запрошено на церемонію вручення нагороди, що відбудеться в лютому у Копенгагені.

ЕКСПЕРТИ СВІТОВОГО БАНКУ ВІДВІДУЮТЬ ДОНБАС

ДОНЕЦЬКЕ. — Для консультацій щодо перебудови вугільної промисловости сюди 24-го січня прибули експерти Світового банку. Вони відвідали дві шахти, які підлягають закриттю. Протягом тижня гості підготують свої рекомендації щодо структурної перебудови вугільної галузі. Світовий банк для цієї мети зобов'язався надати кредит в сумі 70 млн. дол.

СТВОРЮЮТЬСЯ ПРИВАТНІ ПІДПРИЄМСТВА З ОБСЛУГОВУВАННЯ ПОМЕШКАННЯ

ЛЬВІВ. — Тут 24-25-го січня відбувся реґіональний семінар з проблем розвитку мережі приватних підприємців для обслуговування помешкання. Ініціятором його проведення стала американська фірма Ю-Ес-Ейд. Участь взяли: голова сектора житлової політики Ю-Ес-Ейд Барбара Ліпман, голова Державного комітету житлово-комунального господарства Григорій Онищук, представники Державної адміністрації та об'єднань співвласників і приватних житлових фірм Одеси і Харкова. Розпорядженням Кабінету Міністрів утворено тимчасовий координаційний комітет для контролі за розвитком житлового господарства та організації співпраці представництв Світового банку з державними органами України.

У КРИМУ ВИЯВЛЕНО ЧУМУ У ТВАРИН

БАХЧИСАРАЙ. — В одному з господарств району виявлено п'ять свиней, хворих на чуму. Тварин знищено, а в районі оголошено карантин. Іншим тваринам надано вакцину.

ЗСУВИ ҐРУНТУ ЗАГРОЖУЮТЬ ЧЕРНІВЦЯМ

ЧЕРНІВЦІ. — За два останні місяці 1995 року та в січні 1996 у Чернівцях біля залізничної станції зафіксовано значну деформацію приміщень низки промислових і господарських об'єктів, спричинених зсувом ґрунту, швидкість якого зросла у 10–13 разів. Голова Чернівецької обласної державної адміністрації Іван Гнатишин зазначив, що на протизсувні заходи місто не має грошей.

ПРИПИНЕНО ФІНАНСУВАННЯ ФЛЬОТИ

СЕВАСТОПІЛЬ. — Газета „Фльота України" пише, що з початком передачі об'єктів Чорноморської фльоти Військово-морським силам України припинилося їх фінансування. Українські моряки заробляють у 2.5 раза менше ніж російські та і ті гроші надходять з великим запізненням.

СКАРЖАТЬСЯ НА МІЛІЦІЮ

ХАРКІВ. — На доручення Президента Леоніда Кучми до міста прибув перший заступник міністра внутрішніх справ України Леонід Бородич. Його завдання — перевірити заяви і скарги на працю міліції, надіслані до Києва Товариством Політв'язнів і Репресованих, а також Товариством „Просвіта".

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ВІДВІДАВ ЗАПОРІЖЖЯ

ЗАПОРІЖЖЯ. — Президент України Леонід Кучма відвідав таврійський гірничо-збагачувальний комбінат, а також зустрівся з керівниками міста і області. В Енергодарі Президент оглянув шостий енергобльок Запорізької Атомної Електростанції і вручив державні нагороди будівникам міста енергетиків. Президент пересвідчився в необхідності завершення комплексу АЕС і виділення для цього 22,9 трильйонів карбованців.

УРЯДОВЦІ ПОДБАЮТЬ ПРО СВОЮ ПЛАТНЮ

КИЇВ. — Уряд України вважає за необхідне підвищити заробітки державним службовцям. Про це сказав міністер Кабінету Міністрів України Валерій Пустовойтенко під час зустрічі з керівниками місцевих рад 25-го січня. За його словами заробітна платня народного депутата сьогодні вдвічі вища, ніж у міністра.

ПАЛАЦ КУЛЬТУРИ „УКРАЇНА" ПЕРЕЙШОВ У ДЕРЖАВНУ ВЛАСНІСТЬ

КИЇВ. — Постановою Кабінету Міністрів України до загальнодержавної власности передано Палац Культури „Україна". Його буде віднесено до сфери управління Міністерства Культури і Мистецтва. Раніше палац був власністю громади міста.

М. УМАНЦЯ НАГОРОДЖЕНО ПОЧЕСНОЮ ВІДЗНАКОЮ

КИЇВ. — Колишнього голову Державного комітету атомної енергетики Михайла Уманця нагороджено почесною відзнакою Атомпрофспілки за значний вклад у становлення атомної енергетики. Як зазначено в постанові пленуму ЦК Профспілки, Уманець також захищав інтереси працівників галузі.

УПС ЗАКЛИКАЄ ПРАЦЮВАТИ НАД ПРОЄКТОМ КОНСТИТУЦІЇ СПІЛЬНО

КИЇВ. — Українська Партія Справедливости (УПС) видала заяву, в якій закликає всі партії України виробити спільні підходи до проєкту нової конституції. „Кожна з політичних партій України має право бачити нову конституцію, виходячи з власних ідеологічних позицій. Проте, за даних умов вузькопартійність може перемогти, що значно загальмує конституційний процес".

Помер П. Шелест

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Як повідомляє „ОМРІ Дейлі Дайджест", 25-го січня на 87-му році життя помер Петро Шелест, колишній перший секретар Комуністичної Партії України.

З 1963 до 1972 року, очолюючи КПУ, Ю. Шелест проводив політику, спрямовану на підвищення ролі української мови і захист української культури. Його перебування при владі спричинило коротку національно-культурну відлигу в Україні.

1972 року совєтський режим звільнив П. Шелеста з посту першого секретаря КПУ, звинувативши його у сприянні українському націоналізмові. Тоді ж почалися масові арешти української інтелігенції.

Після резиґнації впродовж одного року П. Шелест перебував на пості заступника голови кабінету міністрів СССР. Однак через погані стосунки з Л. Брежнєвом, тодішнім совєтським генеральним секретарем, був звільнений з того становища і призначений директором військового підприємства біля Москви, де він працював до пенсії.

Українські і російські прикордонники знайшли спільну мову

Київ (УНІАР). — Митники і прикордонники України і Росії на переговорах у Сочі підписали 29-січня протокол про процедури праці на пунктах пропуску через державний кордон між Україною і Російською Федерацією та про спільну прикордонну і митну контролю у пунктах пропуску через державний кордон між обома країнами.

З українського боку у переговорах брали участь керівники Державного митного комітету України і Державного комітету у справах охорони державного кордону України, з російського — керівники Державного митного комітету Росії і Федеральної прикордонної служби РФ.

Підписано документи, що набувають чинности від дня підписання, визначають оптимальний режим праці діючих пунктів пропуску через державний кордон автомобільного, залізничного і водного транспорту.

Неприєднання України до Митного союзу СНД не є перешкодою для всебічного поглиблення співробітництва між Україною та Росією і для підтримування контактів між громадянами і підприємствами обох країн, вважає голова Державного митного комітету України Леонід Деркач.

В АМЕРИЦІ

У НЕДІЛЮ, 28-ГО СІЧНЯ, болільники американського футболу та велика кількість громадськости на кілька годин були цілковито виключені з рейок нормального життя країни. Причиною такого стану, були змагання за крайовий чемпіонат професійного американського футболу „Супербовл" між дружинами тексаських „Ковбойс" з Далласу і пенсильванійських „Стілерс" з Піттсбурґу. Переможцями вислідом 27 до 17 стали „Ковбойс" — це вже їхня третя перемога в останніх чотирьох роках.

ПІСЛЯ 15 РОКІВ ТА ВИТРАТИ 500 млн. дол. нова система контролі повітряних ліній в ЗСА ще до її остаточного спорудження стала віджилою. У 1981 році, після звільнення з праці тодішнім президентом Рональдом Реґеном за участь у страйку майже 12,000 реґуляторів повітряного руху, державна Адміністрація приобіцяла інсталювати нову модерну систему, щоб допомогти новим працівникам вправно виконувати свої обов'язки. Одначе до сьогоднішнього дня тієї обіцянки не дотримано, а в результаті теперішні контролери повітряного руху мусять послуговуватися примітивними та перестарілими інструментами.

У СВІТІ

ІЗРАЇЛЬ дав до зрозуміння, що відмовиться від наземних станцій електронічного стеження на Голянських пагорбах, якщо Сирія погодиться створити велику демілітаризовану зону. Повідомляючи про це, єрусалимська газета „Едіот Ахранот" підкреслює, що американські посередники на сирійсько-ізраїльських переговорах запропонували сирійцям розмістити свої війська на значній віддалі від майбутнього кордону, щоб ізраїльтяни мали можливість мобілізувати військо у випадку раптового нападу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.
Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Національна ідея перемагає

Від економічної кризи в Україні стомилися всі — як прихильники капіталізму, так і прихильники соціялізму. Вихід з неї все ж пов'язують з приватизацією землі, підприємств тощо. Однак закони щодо реформування економіки виробляють такі, щоб люди в них нічого не зрозуміли. Придумали, наприклад, приватизацію через ваучери. А люди не можуть сприйняти того, чого не розуміють і в що не вірять. Тим більше, що їх уже не раз обшукали. Крім того, люди добре знають, як комуністична верхівка вміє робити закони для себе, для власних інтересів.

А здавалося б, це так просто — дати людям, які спільно володіють землею, волю. Нехай самі вирішують, що з тою землею робити, продати, подарувати, передати у спадщину чи обробляти. Якщо ж держава намагається розподілити її на свій лад, то цим вона закріплює довічну несправедливість, давши землю одним і позбавивши її інших.

Поки владоможці тримають у своїх руках землю, Україну раз-у-раз потрясають соціяльно-економічні бурі. Останній раз це сталося після урядової постанови про підвищення тарифів на житло і громадські послуги. Самі лише розмови про це впливають на вартість карбованця. І хоча минулого року керівництву України вдалося зменшити темпи інфляції, то утримати економіку стабільною не так просто. Підвищення тарифів на житло тягне за собою необхідність підвищити дотації. А в бюджеті таких грошей не передбачено. Отже треба „вгорі відрізати, щоб внизу доточити". Хоч насправді відбувається навпаки: відривають і забирають останнє в найбідніших і затикають дірки в бюджеті чи ще в якихось потрібних владоможцям структурах. Коли ж людям вривається терпець і починаються страйки, протести, тоді видаються нові постанови, укази, змінюють міністрів, і пристрасті на якийсь час затихають.

Але не зовсім. Комуністичні пропагандисти невтомно закликають народ до „світлого" минулого, до збанкрутованого комуністичного союзу, до звичного рабства. Галасують про кризу української національної ідеї й не хочуть помічати, що насправді сьогодні в Україні людей об'єднує саме ця ідея. Це правда, що люди зневірилися, стомилися від злиднів, від розгулу злочинства, але їх об'єднує ідея незалежної, стабільної, багатої України. Навіть серед комуністів щораз менше й менше стає тих, хто ще вчора закликав до відновлення СССР.

Все помітнішим стає прагнення політиків узагальнити історичний досвід державотворення і виробити таку ідею, яка не роз'єднувала б, а об'єднувала б громадян, якої б національности вони не були. Якщо люди повірять, що держава обороняє їхні інтереси, що вона не пошле їхніх синів довоювувати чужі землі та гинути у неправедних війнах, то вони стануть патріотами України.

На жаль, державна політика в Україні лише формується. В умовах постійних змін людям важко пристосуватися, але все ж вони поволі міняються, намагаються знайти себе в умовах ринку і знаходять. І все це, слава Богу, відбувається без революції, в чому велика заслуга належить саме національній ідеї, про кризу якої так галасують вороги української державности.

Держава постопово зформується, як і нова суспільна психологія. І хоч сьогодні чути багато нарікань, колись історія наш час оцінить дуже високо. Адже це той рідкісний випадок, коли революційні зміни відбуваються нереволюційним шляхом, без війни, без трагічних потрясінь.

Отож всеоб'єднуюча українська ідея все ж допомагає будувати державу і формувати нову економіку.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи"разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо буде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

В. Кульчицький-Ґут

ІНТРИҐУЮЧІ КРИМСЬКІ ПИТАННЯ

У щоденнику „Вашінгтон Пост" появилися два повідомлення про Крим. В українського читача співвідношення між ними викликає особливе зацікавлення, бож після проголошення незалежности України західні спеціялісти від Совєтського Союзу пророкували, що Крим буде тією частиною України, яка погребе її незалежність. Автором обох повідомлень є Джеймс Руперт. Заголовок його першого повідомлення: „Клопоти України в Криму беруть новий поворот" (4-го грудня 1995 р.) перегукується до певної міри зі згаданими вище пророкуваннями. Розказує він про те, як український Уряд після ліквідації намагань кримських росіян відірвати Крим від України має тепер клопоти з татарами, які, однак, не бажають відірвати Крим від України, а тільки домагаються більших прав, яких не дає їм російська більшість.

Тут Дж. Руперт також інформує про те, як український Уряд унеможливив здійснення згаданого пророцтва. „Як передбачали аналітики, — пише він, — російська етнічна спільнота, яка в Криму становить дві третини населення, почала серйозні кроки у напрямі відокремлення /.../ Український уряд кампанію росіян толерував /.../ Але у березні, коли Росія була загрожена у власній сепаратистичній війні у Чечні, Кучма раптом змінив російського президента Криму, спонукав український парлямент скасувати конституцію Криму, а російська кампанія провалилася як пробитий бальон". Татари, які повертаються зі заслання, створюють проблему для України, бо кримська економіка в занепаді, і цей тяжкий економічний стан спричиняє ривалізацію між різними етнічними групами, а особливо між татарами і росіянами.

Виклад у цьому першому репортажі в загальному є безсторонній. Можливо його закінчення можна б уважати сторонничим, бо у ньому Дж. Руперт дає слово президентові законодавчому лідерові Олеґові Кірову, який нарікає: „Татари гноблять нас вимогами особливих прав для політичної влади, помешкань і т. д., із квотами у всіх справах /.../ Вони трактують нас як людей, винних в їх вигнанні. Я того рішення не робив. Вони повинні повертатися і визнати демократію замість того, щоб нам погрожувати".

Наставлення другої статті зовсім відмінне, виразно протатарське і антиросійське. І появилася вона вже 6-го січня. Хоч її підзаголовок „Повернення татар закоючує політику Криму" перегукується з темою першої статті, та про це тут є всього одне речення: „Всупереч перешкодам і без зовнішньої допомоги, татари продовжують малими групами повертатися додому, підсилюючи оцей, тепер найбільш напружений етнічний конфлікт України". Все решта розвиває тему заголовка: „Повертання додому до нужди".

Як основу репортер бере життя татарської родини: батько, мати, троє дітей. Вони жили в Узбекістані, де мали хату і матеріяльно, каже батько родини, „нам нічого не бракувало". Але родина повернулася у Крим, бо „це земля нашого народу. В Узбекістані татар повертають в узбеків або росіян... Ми тратимо нашу мову, нашу культуру, нашу ідентичність".

І тому татари повертаються, але „тут застають їхні старі доми зайняті росіянами, отже мусять будувати нові/.../ Болотнистий луг поза російським селом Страгоновкою усіяний частинно збудованими татарськими домами, які у зимовий сірій мжичці виглядають радше як руїни старої цивілізації, аніж місце нового селища". Згідно з твердженням координатора Програми розвитку ООН, „більше половини із 250,000 тих, які повернулися, не мають ані води, ані електрики в їхніх домах /.../, діти сплять на підлозі". І тому татарський заступник прем'єр-міністра турбується: „Ми побоюємось, що дитина чийогось батька взимі помре з хвороби, він буде обвинувачувати за це росіян, які живуть тепер в його теплому і вигідному родинному домі — і він може когось убити".

Джеймс Руперт знов у цій статті інформує про те, що наказ виселити татар дав Сталін, та коли у першій статті він пише, що на місце татар приходили росіяни й українці, то у цій другій статті про українців вже немає згадки. Все росіяни. Він наводить розповідь Гусейна Сулеймана: „У Севастополі російський офіцер прийшов з

(Закінчення на стор. 4)

Юрій Р. Рибак

РИЗИКОВАНА ГРА І ЛЮДИНА

Ризикована гра чи, як американці називають, „гемблінг" проявляє себе у різних видах і обставинах. У 1994 році американська індустрія ризикованої гри досягла небувалого досі успіху, бо люди залишили в ній майже 490 блн. дол., з яких 85 відс. припало на казино. Якщо йдеться про точність, то видано далеко більше, бо тут статистика не включила закладів, ставок і виграшів, які мають приватний або товариський характер... З прикладів у Атлантик Сіти та індіянських заповідниках знаємо про стрімкий розвиток індустрії ризикованої гри у ЗСА. Досі 27 стейтів відкрили двері для казино, мовлявши, вони вплинуть на місцевий економічний розвиток і заповнять стейтову скарбницю. На жаль, не все сповняється так точно, як було у плянах. У загальному, однак, можна сказати, що казино зайняли важливе місце в американській економіці. Як приклад, понад один мільйон працівників в 1994 році заробили майже 40 блн. дол. Це, очевидно, позитивний прояв, який затемнює збільшення місцевої злочинности. Вона виявилась у два рази більшою, ніж пересічна у цілій державі.

Поняття „ризикована гра" виходить теж поза мури казино і знаходить широке загальне застосування у різних ділянках людського життя. Ось пригадаймо хоч би те, що минулого століття англійський державний діяч Дісраелі завважив: „Нема такої ризикованої гри як політика". При цій нагоді згадаймо, що казино через свої комітети і провідників фінансово підтримують політичні партії і кандидатів до Вашінгтону. А коли заглянути у фінансовий світ, то люди, скажімо, на біржі купують і продають цінні папери з думкою на різниці цін заробити доляри. Тут же наочне перебування спекулятивного наставлення для власної користи... Дещо іншого типу грачі знаходять радше розвагу, переплетену серйозністю. Вони грають у бінґо чи карти, купують стейтові льотерії, беруть участь у різних „свіпстейках", які спритно задурюють обіцянками і часто з добродійних міркувань не відмовляються від квитків на різні виграші.

І коли так проаналізувати наставлення усіх грачів, то в них завважується спільний мотив — за „менше" одержати „більше". Основна різниця між грачами зарисовується, однак, в їхній самоконтролі витрачених грошей. Кожна людина, яка дбає про запевнення завтрішнього дня, має свій бюджет, в якому призначує гроші на розвагу і на серйозну чи нешкідливу ризиковану гру. І так довго, як довго людина має повну контролю над участю в ризикованій грі, так довго не може прийти до дійсної родинної і фінансової трагедії. Інакше сталється, коли людина не може стриматися. Вона силою обставин попадає в стан т. зв. „нестриманости від ризикованої гри". Відомим є в Америці те, що мільйони ризикованих грачів представляють дійсну соціоекономічну проблему. На зразок організації „Анонімний алькоголік" у 1957 році постає організація „Анонімний ризикований грач" і приймає у принципі той сам підхід до розв'язання проблеми. Її відділи можна знайти у більших місцевостях. Немає тут для членства ніяких оплат, немає і списків членів. Членом її може стати тільки той, хто бажає суцільно стриматись від ризикованої гри. І тут аж напрошується питання: хто ж такий нестримний ризикований грач, або „компальсів гемблер"?.. Відносно складніша відповідь, ніж виглядає на перший погляд. Потрібне тут пояснення. Перш усього, нестриманість у грі вважаєтьcя недугою, щось на зразок алькоголізму, з чого годі вилікуватись, однак можна приспати. Сам же грач не має змоги ані доброї волі погодитися з дійсністю. Він постійно живе в емоційній непевності. Свою ж певність знаходить (незалежно від висліду) в активізації ризикованої гри, коли грає в покер, ставить на коня під час перегонів чи на рулетку в казино... Нестримний грач живе в світі уяви. Він мріє і багато думає про те, що досягне, коли припаде йому великий виграш. Він тоді готовий дати своїй родині все добро на світі, роздати гроші між приятелів і записати себе у ряди філянтропів. Та, на жаль, у дійсності його життя, голубі мрії залишаються безбарвними картинами, бо ніякий великий виграш не задовольняє. Виглядає, що апетит зростає під час їжі. І ось несподіванка, бо грач зустрічає не гору грошей, а глибоку прірву, повну боргів. У висліді батько занедбує працю і родину, бо годі признатися йому до того, що „карта не йде" або ставка була на злого коня, зле число рулетки чи льотереї... Грошей бракує на життя. Він попадає у психічний стан, бо без активности у грі почу-

(Закінчення на стор. 4)

Любомир Калинич

Франк Ллойд Райт, архітект

Із перспективи часу, Ф. Л. Райт багатьма визнаний як найголовніша постать у розвитку сучасної архітектури. Народився у стейті Віскансин, де в університеті отримав архітектурну освіту. У своїй багатогранній творчості він розширив поняття звісної концепції свого великого попередника архітекта Луїса Генрі Сулліванa (1856-1924), що „форма має базуватися на функції" до такої міри, що у своїх архітектурних проєктах почав „схрещувати" цю архітектуру з природою. Він вважав, що поєднання будівельної архітектури, створеної людиною, повинно бути органічно пов'язане з чудовою природою, створеною Всемогучим Богом. Ту творчу філософію він чітко висловив у книзі-„тестаменті" і автобіографії, написаній 1957 року та опублікованій приблизно з 200 ілюстраціями та архітектурними здійсненими і нездійсненими проєктами. У цій книзі-тестаменті він, між іншим, пише: „Наша свіжа архітектура базується на природі... Свідомі чи несвідомі, ми у змеханізованому віці неминуче вростаємо в органічну цілість, не тільки у нашій архітектурі, але і в кожному напрямі нашого приватного життя". Органічне сполучення будівельної архітектури з природою дуже чітко запримічується в його власному домі близько Спрінг Ґрін, Віскансин, чи у резиденції „Водопад" у Бір Рун, Пенсильванія. Однак метою цієї статті не є писати про архітектурну творчість Франка Ллойда Райта як проєктодавця, бо на це потрібно б не однієї статті, а великих книг, але, може, декому цікаво буде прочитати моє особисте враження від зустрічі з ним.

У 1956 році я був на останньому році студій архітектури в університеті Міннесоти. Якраз у той час заїхав до Міннеаполісу Ф. Л. Райт з доповіддю на запрошення Американського Інституту Архітектів, яка відбулася в університетському будинку. Нам, студентам архітектури, дозволили бути присутніми на його виступі. Після дуже цікавої доповіді ми, студенти, розійшлися по наших авдиторіях головного технічного будинку, у якому був департамент архітектури. Франк Ллойд Райт після свого виступу висловив бажання відвідати цей технічний будинок, в якому знаходилися проєктувальні кляси архітектури. І, о диво, він вибрав якраз нашу клясу 5-го року студій архітектури і прийшов до нас, що було великою несподіванкою! У цій порі дня нас було 8 студентів в авдиторії і наш знаменитий гість до кожного з нас підійшов і подав руку. Для мене, тоді молодого юнака-студента (ще до того негромадянина ЗСА) потиск руки славного архітекта був величезною честю, мені здавалося, що я „зловив Бога на ноги"... Розуміється, я купив після його візити декілька книжок з його багатогранної архітектурної творчости, включно з відомим „тестаментом". З великою цікавістю простудіював я ці книги і дорожу ними до сьогодні, бо вони мають дуже цікаві ілюстрації і нагадують мені цей цікавий епізод з юних літ.

На закінчення цих рядків хочу сказати, що люди говорили, що Франк Ллойд Райт був гордим за свої проєкти і вважав себе дуже добрим архітектом. Чи це правда — не знаю, але хочу повторити тут анекдот (а може правду) про один його вислів.

Він жив постійно у стейті Віскансин, відносно невеликому місті, де одного разу, їдучи вулицею, був свідком великого автомобільного випадку. Якраз тоді не було ніякого іншого свідка цього випадку, тому він отримав повідомлення від міського уряду з проханням прибути на судове переслухання. Коли преса повідомила мешканців, що славний Франк Ллойд Райт має наміченого дня зізнавати у суді, появились на цій розправі також журналісти. Перед зізнанням якого-небудь свідка треба відповісти на деякі стандартні питання. Усі знали „хто є хто" Франк Ллойд Райт, але запитали його „про форму", яке його прізвище, а друге питання було „яка професія". На це друге питання Ф. Л. Райт відповів: „Я найбільший архітект у світі". Після цього судового переслухання підійшло до Ф. Л. Райта журналісти і запитали його, чому він на запитання про його професію не відповів „архітект", але „найбільший у світі архітект". Франк Ллойд Райт на це відповів: „Я був зaприсяжений перед Богом говорити тільки правду, тому мусів цю правду сказати"...

Франк Ллойд Райт залишиться у пам'яті людства, як заслужений мистець-архітект, який вложив своє надхнення — непересічні здібності для збагачення вигоди, поліпшення життя людства в естетичних життєвих обставинах, дотримуючись вагів розважливого планування для культури нашого людства. Він вірив, що люди не є створені для архітектури, але архітектура має бути створена для людей.

Відійшов від нас у засвіти цей заслужений архітект у 1959 році. Господь Бог визнагородив його за творчу працю довголіттям, бо він прожив 92 роки.

Святослава Яшенко,
Тернопіль

ВІДКРИТТЯ МУЗЕЮ Б. ЛЕПКОГО В БЕРЕЖАНАХ

I

Ім'я Богдана Лепкого, видатного українського письменника, дороге і знане кожному українцеві, особливо тим, що проживають за межами рідної землі. Будучи в розлуці з батьківським краєм, носив письменник у серці глибоку тугу за Україною, вона не давала йому спокою, будила, кликала, тривожила мистецьку уяву, і він усе життя жив, мріяв і творив з думкою про Україну. Епохальна проза з української історії, витончена лірика, цикли обрядової поезії, глибока дослідницька і перекладацька спадщина, — ось вислідии твого творчого генія. Крім того, Богдан Лепкий — небайкий маляр, портретист, графік.

Та, на превеликий жаль, в умовах тоталітарного режиму в колишньому СССР ім'я цього багатогранного мистця було заборонене. Кілька поколінь нашого народу росли і формувались без його шляхетного, глибоко правдивого слова. І тільки тепер, коли Україна стала державою, до широкого українського читача іде Богдан Лепкий.

З далеких мандрів по чужих світах повертається син додому — у „Казку мойого життя", як писав він про Бережани. „Місто моїх дитячих і хлоп'ячих літ — найкраще для мене місто в світі". Тому саме тут, у древніх Бережанах Тернопільської области, відкрито музей Богдана Лепкого, а поблизу, в селі Жуків, де працював і спочив його батько, створено музей родини Лепких. Ця знаменна подія відбулася 27-го і 28-го серпня 1995 року. На свято відкриття прибули лепкознавці і шанувальники з Києва, Львова, Варшави, Кракова, Тернополя, родина з Америки і Канади. Так в історію національної культури повернуто глибинний пласт нашої духовости.

Переступим поріг першої залі музею в Бережанах і піднесім погляд догори. Нас тут стрічає старовинна ікона Зарваницької Божої Матері. І не випадково, саме перед нею вимолювала здоров'я своєму малому синові Домна Глібовицька-Лепка. Її портрет — на стіні поруч з о. Сильвестром Лепким та о. Михайлом Глібовицьким, дідом Богдана Лепкого. А щоб перенести уяву відвідувача до рідних піль поета, примінено дві малярські праці Дам'яна Горняткевича: „Хата на хуторі Кривеньким, де народився Б. Лепкий" і „Прихолство в селі Крегулець".

Чорний віденський рояль, притишена музика Шопена повертають нас в ту пору, коли шестилітнім хлопчиком привезли Богдана на дідове приходство у Бережани. У добрій шляхетній атмосфері священичого роду, у великій повазі до книги зростав майбутній майстер красного письменства. Вже тут він свідомо і жадібно вбирав у душу тиху молитву і незабутній мотив української пісні, слово Кобзаря і Квітчиної „Марусі", особливу святість і повагу до своєї майбутньої альма-матер — Бережанської гімназії.

Їй і присвячена друга заля. Оригінали світлин гімназистів і професорів, документи розповідають про історію цього поважного закладу. Ось знаменитий виховник цілої генерації мистців, директор гімназії Матеуш Куровський, улюблений катехит отець Михайло Соневицький і сам Богдан Лепкий, як студент і заступник вчителя після закінчення Львівського університету. Його учнями були: Микола Чайковський, Франц Коковський, Віктор Пацлавський, Зенон Кузеля, о. Петро Смик та інші, що стали видатними, шанованими і знаними носіями української духовости. І по сьогодні випускники гімназії є гордістю української нації, тою яскравою елітою, яка не загубилась у людському морі далеких країн Канади, Америки, Австралії, Англії...

Навчаючись у гімназії, Богдан вже писав вірші. Як поета його формували Андрій Чайковський, Іван Франко та, звичайно, батько, що виступав під літературним псевдонімом Марко Мурава. І як свідчення тому, в експозиції дві — батьківська і синівська — поетичні присвяти Соломії Крушельницькій після її концерту в Бережанах в 1898 році.

Ще за гімназійною лавкою проявляється у Богдана талант маляра і перші, досить вдалі його праці — портрети Тараса Шевченка і Миколи Устияновича, автопортрети примітні тут.

Надзвичайно плідним був краківський період життя Богдана Лепкого. Це відчувається в музейній експозиції третьої залі. 1899 рік. Лепкому — 27. Він приїздить до цього прекрасного міста. Помешкання молодого письменника стає центром українства. Сюди приходять видатні люди, вирує передова громадська думка. У Кракові Богдан щиро заприятелював з Василем Стефаником, поетом Владиславом Оркавом. Про своїх друзів Лепкий написав чудові спомини, оригінали яких представлені на стендах. Хвилюють автографи віршів „Побачиш гори, в лід закуті", „Заспів", написані акуратним врівноваженим почерком. А в 1911 році в цьому польському місті брати Богдан і Лев Лепкі створили безсмертну пісню „Чуєш, брате мій", яка зразу ж полинула у світ і якій судилась надзвичайна місія — хвилювати, будити і об'єднувати українські серця.

У Кракові поет зустрічався з Ольгою Кобилянською, Гнатом Хоткевичем, істориком Вячеславом Липинським, Михайлом Коцюбинським.

(Закінчення буде)

Д-р О. Білик звітує про працю ЗУАДК

Минулого року Злучений Український Американський Допомоговий Комітет (ЗУАДК) перейшов поріг свого 50-ліття і вступив на шлях другої п'ятдесятки свого існування. Тому доцільним буде зреасумувати коротко про деякі його акції, які були проведені впродовж тих п'ятьох декад існування ЗУАДК.

Перегортаючи світлі сторінки діяльности ЗУАДК від його заснування в січні 1944 року, перед нами проходять, немов на фільмовій стрічці, картини проведених ним допомогових акцій. І хоч головні протаґоністи тих дій вже помандрували журавлиним шляхом у вічність, їхні шляхетні діла започаткували творення історії ЗУАДК, що стала синтезою променистого клича нашої організації: „Брат-братові". Один із тих гуманітарних корифеїв є співзасновник і довголітній президент ЗУАДК д-р Володимир Галан.

Проаналізуймо ж тепер етапи діяльности ЗУАДК від перших днів його існування. 50 років — це період переселення наших скитальців з Ді-Пі таборів у повоєнній Европі. Заходами ЗУАДК їх прибуло на американський континент біля 70,000 осіб, знедолених і ожебрачених, які шукали будь-якої праці, щоб мізерною платнею утримати родину, дітей і немічних батьків. І в тих тяж-ких часах ЗУАДК допомагав їм як міг.

60-ті роки — це роки утвердження свого існування наших скитальців на прибраній батьківщині: перевишкіл і доповнення свого звання, організування фахових курсів, нострифікація документів закінчених студій, пошук за краще платною працею, порив нашої молоді за осягнення вищої освіти. Поруч із тим, почалось інтенсивне організування фінансових, мистецьких, спортових і професійних організацій, релігійних об'єднань, суботніх українознавчих шкіл і молодечих організацій. В усіх акціях фінансова і правна допомога ЗУАДК була завжди видною і щедрою.

70-ті роки — це роки стихійних нещасть і нового напливу наших втікачів з Польщі, Румунії та Юґославії. Тут, в першу чергу, треба згадати про жахливий землетрус в околиці Баня Луки в Юґославії, де живе багато наших поселенців. ЗУАДК поспішив негайно з допомогою для потерпілих, висилаючи туди своїх представників. Допомога для наших братів і сестер в Юґославії перейшла суму більше півмільйона американських долярів. В заключній фазі цієї допомогової акції нашими коштами було навіть побудовано в одному чисто українському селі Дев'ятині школу ім. Т. Шевченка, яка й досі є там діяльною, не зважаючи на теперішні воєнні дії. Велику допомогу передав ЗУАДК для наших втікачів, які прибули з країн з-поза залізної заслони і перебували у переселенчих таборах в Австрії і Німеччині. Крім полагодження еміґраційних формальностей, їм уділено значну грошову допомогу та передано теплу одежу і взуття. Списки тих втікачів і допомога ЗУАДК для них знаходяться у наших архівах. Цими справами займався з великою посвятою наш представник в Австрії покійний вже д-р Сергій Наклович. Ця наша допомога виконувалась згідно з вимогами нашого шляхетного клича.

80-ті роки — це роки великого ісходу наших втікачів з комуністичної Польщі, які з політичних і релігійних мотивів були змушені покинути свої родини і шукати захисту в країнах вільного світу. Це була переважно наша молодь. Крім гуманітарної допомоги, ЗУАДК разом з нашою Суспільною Службою в Канаді полагоджував їм еміґраційні формальності, завдяки чому більшість з них було переселено на постійне перебування в Канаді. Під час цього періоду прибула теж невелика група наших дисидентів з СССР, які поселились в ЗСА. Майже усі вони приїхали зі своїми родинами, ось їхні імена: Караванські, Світлична, Плющі, Валентин Мороз, ген. Григоренко, Руденки, Андрій Сверстюк та інші. Фінансова допомога для них від ЗУАДК перейшла суму 100,000 дол. Все це було зібрано з добровільних пожертв від нашої патріотичної громади в ЗСА. У цій декаді було теж засновано Фундацію ЗУАДК для допомоги нашим убогим хліборобам в Бразилії. Цю акцію ЗУАДК продовжує, видавши на проєкт кілька соток тисяч долярів. Харитативні заходи для фінансування тих проєктів були залежні виключно від жертвенности української спільноти в ЗСА. Вони вповні зрозуміли патріотичний клич ЗУАДК — „Брат-братові" і спрямовували на це свої благородні пожертви і допомогу.

90-ті роки діяльности ЗУАДК — це інтенсивна допомога новонародженій незалежній українській державі. Наша спільнота віддала поважну частину своїх фінансових засобів для розбудови молодої української держави. З пожертв від нашої спільноти ЗУАДК переслав в Україну багато ліків, технічне обладнання, в доброму стані вживану одежу та поважні грошові дотації для різних організацій і ус-танов, на кільканадцять мі-льйонів долярів. Велика ча-стина допомоги була пере- дана до східніх областей Ук-раїни. Згадати хочби про інтенсивну допомогу немічним і хворим в Україні, про допомогу нашим інвалідам, колишнім репресованим, жертвам сталінських тюрем і ґулаґів. Потерпілим від Чорнобильської аварії, від стихійних нещасть, як повені, пожежі, вибухи в копальнях вугілля, або епідемічні захворювання. Поважні грошові дотації ЗУАДК передав на допомогу українському шкільництву, культурі, нашій демократичній пресі. Особливу увагу було присвячено для допомоги українцям у східній діяспорі.

Тут треба теж згадати про великий проєкт допомоги українським сиротинцям у Львові. Цей проєкт був здійснений завдяки ґрентові від Аґенції для міжнародного розвитку, до якого ЗУАДК вкладає із своїх грошей. Допомога сиротинцям в Україні продовжується у загальних маштабах завдяки пожертвам від нашої спільноти, а також поважних дотацій від наших потенційних добродіїв. Всюди, де живуть потребуючі допомоги українці, ЗУАДК старається їм усяко допомогти, бо такі є постанови нашого шляхетного клича „Брат-братові".

ЗУАДК має статус міжнародної допомогової організації. Він має свої представництв в Мюнхені, Відні і Прудентополісі, Бразилія. У багатьох европейських країнах маємо наших зв'язкових. Від трьох років ЗУАДК є зареєстрований в Міністерстві Юстиції в Україні і має свої представництва в Києві, Миколаєві і Львові. В пляні є відкрити такі ж представництва в Харкові і на Закарпатті. Великою перешкодою для ефективної праці ЗУАДК є брак молодших віком людей у нашій Дирекції. І якщо ці справи не будуть поладнані, то наша установа може знайтися у кризовому стані своєї діяльности. Праця нашої Екзекутиви була ділова, а якщо і були якісь негодження, то їх вирішувано компромісово і доброзичливо. ЗУАДК став тепер дуже активною установою і його престиж у нашій спільноті і Вашінґтоні дуже піднісся. Тисячі листів і прохань зводяться до одного благального слова: допоможіть! Так, всім треба допомогти, але ця справа не тільки ЗУАДК, а всієї української спільноти.

УКРАЇНСЬКИЙ ДОСЛІДНИЙ і ДОКУМЕНТАЦІЙНИЙ ЦЕНТР

СПИСОК

жертводавців, які внесли пожертви від 11-го листопада 1995 р. до 20-го січня 1996 р.

по 100 дол. М. Кротюк, С. Маршалл, О. Наливайко, І. Павличка, Українська Православна Кредитівка, Н.Й.;
60 дол. О. Несіна;
по 50 дол., Л. Григорчук, Н. Дейчаківський, С. Заєць, Б. Козак, П. Мойсяк, М. Шмігель, Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч" (Newark, N.J.), О. Папіж;
по 30 дол. О. Вишнивецька, Ю. Грицеляк, Є. Дзюбинський, Я. Очеретко, Я. Пришляк;
по 25 дол. О. Войтович, Є. Гойдиш, П. Дзуль, Л. Долинська, С. Дорощак, М. Душник, С. Галаш, С. Кобилецька, Д. Кордуба, Л. Кушнір, В. Лімонченко, Н. Макаревич, В. Марчук, Є. Мельничук, Я. Музичка, О. Михайлюк, С. Ничай, О. Плешкевич, Я. Раковський, С. Рапавий, Ю. Руденський, У. Стек, О. Склепович, О. Стрільбицький, С. Тимяк, Р. Трохимчук, Б. Чудіо, Б. Шепелявий, І. Шкіра, О. Фединяк, М. Ярош;
по 20 дол. С. Андрушків, Р. Бабяк, О. Балабан, І. Гайда, М. Галів, Р. Козицький, М. Логоза, Р. Лазарчук, У. Лоза, О. Мотиль, Б. Пашковський, О. Соловей, М. Сороколіт, Р. Турула;
19 дол. Н. Михайлевич;
по 15 дол. Р. Борковський, С. Ганушевський, П. Грицак, О. Логинський, Р. Мельник, Ю. Процик, О. Ратиш, Н. Туркевич;
по 10 дол. Р. Барановський, О. Гірний, Р. Грицак, К. Гуцул, З. Ґілл, Н. Гаюк, В. Іваник, С. Когут, Л. Колтунюк, М. Лаврин, Р. Паховський, М. Ромах, Я. Сіюк, Ю. Тренклер, І. Черешня.

УДДЦ сердечно дякує окремим особам і організаціям, які склали грошові пожертви, а також висловлює глибоку подяку організаціям і особам, які цього року збагатили нашу бібліотеку і архів своїми друкованими науковими працями, спогадами, листуванням, фотографіями, мапами, витинками з газет про радянські концентраційні табори, про репатріяцію воєннополонених і насильно вивезених до Німеччини після 2-ої світової війни, про Військовий Суд Оперативної Групи „Вісла" і багато іншого.

Такими жертводавцями в 1995 р. були: Українська Національна Академія Наук (Київ), Видавництво Літопису УПА (Торонто), Любов Дражевська (Н. Й.), Докія Гуменна (Н.Й.), Леонід Лиман (Н.Й.).

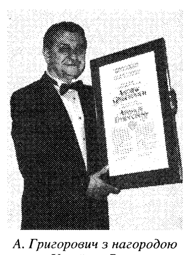
Сподіваємося, що і в майбутньому ви, шановні жертводавці, допоможете нам зібрати ще більше правдивих інформацій про Україну та українців XX століття.

Олена Несіна,
Екзекутивний директор УДДЦ.

Наша адреса:
Ukrainian Research and Documentation Center of the Ukrainian Institute of America
2 East 79th Street, New York, N.Y. 10021

КАНАДСЬКИЙ ГЕОГРАФ проф. Ґері Вайтфорд, який 25 років вивчав взаємозв'язок між підземними ядерними вибухами і землетрусами, прийшов до висновку, що „2,200 ядерних вибухів, здійснених на плянеті від 1951 року, змінили природний ритм землі і привели до появи ядерних зем-летрусів-убивць". За останні 45 років їх відбулося 32. Найстрашніше з них сейсмологи зареєстрували 28-го липня 1976 року в Танґшані, Китай, один день після ядерного вибуху на американському полігоні в Неваді. У висліді землетрусу силою 8.2 ступеня за скалею Ріхтера тоді загинуло 900,000 осіб. Спітакська трагедія у Вірменії сталася через три дні після того, як у Семипалатинську, Казахстан, провели ядерні випробування. Відтак 23-го червня 1992 року знову відбувся ядерний вибух у Неваді, а 28-го червня — два підземні поштовхи, до 6.5 ступеня, у Каліфорнії. Сильний землетрус мав місце у жовтні 1995 року в Мехіко — через вісім днів після атомових випробувань на французькому атолі Муруроа в Тихому океані.

А. Григорович став екзекутивним директором документаційного центру

А. Григорович з нагородою Українця Року.

Проф. Василь Янішевський, голова Дирекції Українсько-Канадського Дослідчо-Документаційного Центру, проголосив, що на засіданні 16-го січня, дирекція назначила Андрія Григоровича екзекутивним директором. УКДДЦентр, заснований 1982 року, це організація наукового характеру, яка займається зібранням історичних матеріялів і живої історії відносно українців в Канаді і Україні.

В 1984 році центр створив відомий і нагороджений фільм „Жнива розпачу", що поінформував західній світ про голод 1932-33 років. Тепер центр готує ще один важний фільм „Україна в Другій світовій війні", який представить тяжке положення України як поле бою між гітлерівською Німеччиною і сталінською совєтською Росією.

А. Григорович, новоназначений екзекутивний директор центру, досвідчений дослідник, адміністратор і громадський діяч. Український канадець третього покоління, якого предки прибули до Канади 1899 року, А. Григорович щойно відійшов на передчасну емеритуру із бібліотеки Торонтонського університету, де він очолював відділ понад 30 років. Він був головою Торонтонської історичної ради, головою Онтарійського бібліотекарського товариства (членство 2,000) і головою Канадської багатомовної пресової федерації, а в останніх двох роках, він був членом Академічної ради Торонтонського університету.

А. Григорович — активний член української громади. Він був президентом Союзу Українських Студентів Канади і тепер очолює Товариство Українських Бібліотекарів Канади. Він є автором головних бібліографій про Канаду і українознавство, а мабуть найширше він відомий як редактор ілюстрованого журналу „Форум", який видає Український Братський Союз від 1967 року. За редакторську працю, А. Григорович був визнаний 1994 року Українцем року.

УЗХ і Україна

У цю важливу для державотворення України переходову добу кожна громадська організація діяспори, зокрема системи ІСНО, повинна знайти причину дальшого існування і визначити шляхи своєї дії. Тому що наша політична еміґрація на Заході дотепер — до проголошення незалежности в 1991 році — мала за мету причинитися до цього акту проголошення своєю діяльністю, не менш важливою метою повинно бути тепер втримати цю державу, розбудувати її і причинитися до її українського характеру, а не до т. зв. інтернаціонального, що є своєрідним евфемізмом для слова: російсько-імперського її характеру, що поставило б Україну знову в ролю колонії „нової російської імперії" — цим разом з двоголовим орлом (не з серпом і молотом).

Український Золотий Хрест також стоїть перед тією самою дилемою, як і інші громадські організації, зокрема організації ІСНО. Українська націоналістична ідеологія така многогранна, що завжди можливо вибрати той аспект дії, який оправдає наше членство в ІСНО. Адже у цій фазі розвитку української державности ПУН потвердив, і 12 і 13 ВЗУН встановив, що наш націоналізм державотворчий. Перед проголошенням незалежности — це був визвольний націоналізм.

Можемо почути голоси, що у нас прорідли ряди, що ми не в силі нічого значного зробити. Так, ряди прорідли у всіх наших громадських організаціях, але ще й тепер ми спроможні щось робити і щось таки доконати для України. Маємо свою притаманність допомогти потребуючим в Україні. А їх же маса!

Що ж вибрати? З маси потреб і завдань треба вибрати одно найважливіше, а саме, допомогти дітям і молоді України знайти правильний шлях для розбудови, для становлення української держави. Пам'ятаючи ввесь час, — що ми мусимо стояти на чатах — мати, як казала Ол. Теліга, „Душу на сторожі", коли може прийти новий удар з московської півночі, коли появиться нова провокація, мусимо діяти тут, щоб запобігти цьому.

А найважливіше завдання — виховання дітей та оздоровлювання їх, адже ворог ламав хребет людини довгі десятиліття, а то й століття, довго затроював дух України, ранив істоту її, довго нищив екологію України — Чорнобиль, Харків, вся безглуздо ведена промисловість України на наказ імперії нових царів.

Тож цей шлях, може навіть підсвідомо, але правильно, вибрав УЗХ. Через ККДУ передавав суми на українські підручники в Україні; вже тричі приймав за свої власні фонди групи дітей з України — двічі з Чорнобиля — тоді із допомогою ОДВУ — і раз з Донбасу.

Третій вид діяльности — це висилання фондів на виховні оселі в Україні, себто спонзорування виховних осель в Карпатах чи на Закарпатті, що проводить там організація нашої націоналістичної системи в Україні, Всеукраїнське Жіноче Товариство ім. Ол. Теліги, очолене Ольгою Кобець. Проведено це в минулому році і в цьому році. Виховниками є там високоосвічені свідомі люди, які творять там на місці нових молодих „амбасадорів" українського національного духа в Україні, населення якої є піддане новим хвилям русифікації, що приходить з Москви в формі антиукраїнських передач радіо і телевізії, а також величезної маси україножерної російської преси та дешевих, часто низькопробних аморальних книжок, які з наказу і за великі гроші Москви, заливають кіоски й книгарні України.

Тому проникання свідомої творчої думки у це море шкідницької діяльности є фактором надзвичайної ваги. Отож дбаймо й дальше про живий зв'язок з Україною не лише добрими думками й почуваннями, але в першу чергу, допомогою вишколювання нового свідомого покоління — справжнього творця і стабілізатора української держави.

Наталія Пазуняк

О. МОРОЗ...

(Закінчення зі стор. 1)

О. Мороз висловив припущення, що в Україні подібний до білоруського референдум навряд чи дав би такі ж результати, незважаючи на „стаґнацію української економіки".

Голова Верховної Ради України виступив у сеймі Литви, де висловив задоволення динамічністю і поступальним характером українсько-литовських відносин. За його словами, для України є важливим позитивний досвід політичних і економічних реформ у Литві й закликав створювати більше спільних українсько-литовських підприємств, зон вільної торгівлі та взаємно вкладати капітали.

РЕСПУБЛІКАНЦІ ЧИМРАЗ більше турбуються, що їхня наполегливість вимагати ще більшого зменшення бюджету від програм охорони довкілля, буде мати поважні наслідки та може принести їм значну політичну шкоду. З цього приводу керівники Республіканської партії починають застановлятися над способом, як їм вийти з цього трудного положення. На думку аналітиків тут прийдеться занехати просто всі наміри про зменшення бюджету для Аґенції охорони довкілля.

ІРАН ВІДКИНУВ повідомлення західніх засобів масової інформації про те, нібито він виготовляє і розповсюджує фальшиві 100-долярові купюри. У заявах, оприлюднених представництвом Ірану в Організаціях Об'єднаних Націй та іранським Центральним банком, стверджується, що чутки щодо виготовлення фальшивих грошей є „частиною змови міжнародного імперіялізму проти республіки" і „психологічною війною Сі-Ай-Ей ЗСА, яке дістало від Конґресу на диверсії проти Ірану 20 млн. дол.".

ПОЛЬСЬКІ КОМУНІСТИ, які тепер називають себе соціял-демократами, вибрали головою своєї партії прем'єр-міністра Юзефа Олєкси. Як уже повідомлялося, під тиском громадської думки він залишає пост керівника уряду. Політичний скандал спричинили оприлюднені в Польщі секретні документи про таємну співпрацю Ю. Олєкси з совєтськими, а відтак з російськими спецслужбами. Незважаючи на ці звинувачення, польські ліві продовжують підтримувати Ю. Олєкси і висловлюють йому цілковите довір'я. Тільки декілька осіб з числа партійних активістів остерігають, що обрання прем'єра лідером партії неґативно позначиться на популярності соціял-демократів і зменшить шанси партії в наступних парляментарних виборах.

У глибокому смутку повідомляємо приятелів і знайомих, що 18-го січня 1996 року відійшов у вічність, проживши 94 роки, наш найдорожчий ЧОЛОВІК, ТАТО, ДІДУСЬ І ПРАДІДУСЬ

бл. п.

ІВАН ВОЛОШИН

Залишені у глибокій печалі:
дружина — ЛЮБОВ
три дочки
двоє внуків і
два правнуки.

З невимовним болем повідомляємо приятелів та українську громаду про ненадійний відхід у вічність 27-го січня 1996 р. у Торонто нашої найдорожчої ДРУЖИНИ і МАМИ

св. п.

ЛІДИ ГУЦУЛЯК
з дому ФОДЧУК

Залишилися у глибокому смутку:
муж — ЕРАСТ
дочки — РОМА і ХРИСТИНА
син — ЮРІЙ
ближча і дальша родина у Ванкувері, Торонто, ЗСА та Україні.

*

Твоя любов і усміх залишаться в наших серцях навіки.

*

ПОХОРОННІ відправи відбулися в церкві св. Миколая, 31-го січня 1996 р. похоронено на цвинтарі св. Володимира в Оквіллі, Онтаріо, Канада

Замість квітів можна складати пожертви на Проєкт „Приятелі Дітей" при Канадському Фонді Дітям Чорнобиля:
"Help us help the children fund"
1555 Bloor St. W. Toronto, Ont. M6P 1A5.

З болем ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомими, що 21-го грудня 1995 р. відійшов у вічність на 69-му році життя

бл. п.
д-р дентист
ЮРІЙ ЗАСЛАВЕЦЬ

(народжений на Полтавщині в селі Рулки)

ПАНАХИДА була відправлена 24-го грудня 1995 р. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 26-го грудня в українській православній церкві св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж., а тлінні останки покійного спочили на цвинтарі біля цієї церкви.

Залишив у глибокому смутку:

дружину— ЛЮБУ з синами КОРНИЛОМ і ДЕНИСОМ ЧОРНІЯМИ
тещу — ЗЕНОВІЮ БАРАН
шваґра — АНДРІЯ БАРАНА з дружиною ЄЛИСАВЕТОЮ і сином ДМИТРОМ.

Складаємо щиросердечну подяку за похоронні відправи: о. протопресвітерові Володимирові Базилевському, О. Михайлові Левові та о. дияконові Андрієві Куликові.

Щиро дякуємо всій нашій родині, приятелям і знайомим за участь у похороні, вислови співчуття, молитви і підтримку.

Дякуємо похоронному заведенню П. Яреми за уміле переведення похорону.

У неділю 4-го лютого 1996 р. в сороковий день відходу у вічність покійного, після Служби Божої вранці в українській православній катедрі св. Володимира на 82-ій вулиці в Ню Йорку буде відправлена Панахида за спокій його душі.

Харків потребує дальшої допомоги

Хоч би скільки років, ба навіть десятиліть, жили ми далеко від рідної України, нас не полишають її болі, злигодні, тривоги. Тож дуже справедливі слова Андрія Малишка, котрі недарма стали відомою піснею, — „живе у серці стільки літ ота стежина в рідній краї, одним-одна біля воріт".

У розвитку національної культури, літератури, мистецтва України, поряд з древнім Києвом, чільне місце завжди посідав динамічний і високо освічений Харків. Саме тут було започатковано, як відомо, новий український театр Леся Курбаса „Березіль", саме в Харкові розпочинали свою діяльність різноманітні пошукові літературні, культурно-освітні об'єднання та товариства.

Проте за роки комуністичного казаменого та русифікаторського режиму всій українській духовності, й насамперед культури, було завдано чимало найбільш болючих ударів. Тепер іде активний процес відбудови національної культури, розвитку літератури, освіти, позбавлених багаторічних ідеологічних пут. Та цей живодайний процес на превеликий жаль гальмується через нестачу фондів, через зневажливе ставлення місцевої влади до національно-культурного відродження Харкова.

Саме для того, аби допомогти духовному та національному відродженню одного з найважливіших центрів промисловости й культури України, було засновано в Америці ініціятивну групу „Друзі Харкова". Нещодавно саме там, у Харкові, місті мого дитинства, я побував як один з основоположників групи „Друзі Харкова".

Під час відвидин я мав змогу переконатися, наскільки корисною є допомога, що її надає ініціятивна група старовинному місту. Я побував в редакції журналу „Березіль", котрий саме за допомогою „Друзі Харкова" встоявся й розгорнув практичну діяльність, але потребує нашої всебічної допомоги, щоб пережити, витримати теперішній критичний стан. Зустрівся також з керівництвом літературного й художного музеями міста, був гостем Харківського педагогічного університету ім. Григорія Сковорди та бібліотеки ім. Короленка, Товариства української мови ім. Т. Шевченка „Просвіта" та однієї з найбільших до речі, російськомовної середньої школи, де викладається українська мова та література на досить високому рівні.

Треба відзначити, що завдяки фінансовій підтримці „Друзів Харкова" вдалося видати фундаментальне дослідження професора Харківського університету Валерія Симоненка „Історія східньої України", сприяти відновленню „Наукового збірника" Харківського Філологічного Товариства. Це видання має багаторічну історію з давніми традиціями. Та через брак коштів упродовж тривалого часу було занедбане. Завдяки українсько-американській допомозі цінне видання знову побачило світ.

Першорядної нашої уваги потребують проєкти, що мають сприяти вихованню молоді в дусі національної гордости та гідности, поваги до історії та культури українського народу. Саме на це й спрямовані видання, що їм надавали фінансової підтримки, — такі, як універсальний збірник для дітей „Щедрик". Чимало є цінних проєктів, які потребують конечної фінансової допомоги.

Розуміючи, що духове відродження неможливе без відродження релігії, національних традицій, група „Друзі Харкова" бере активну участь у відродженні Іваново-Богословської та Дмитрівської церков, які впродовж багатьох років були занехаяні. Ще й тепер для їхньої реставрації потрібні чималі фонди.

У 1995 році „Друзі Харкова" надали фінансової допомоги українському Харкові в сумі 5,600 долярів.

Як відзначали харків'яни, допомога „Друзів Харкова" має не лише фінансовий аспект. Вона є важливим моральним фактором, запорукою того, що харків'яни не самотні в своєму бажанні відновити колишню славу Харкова — провідного центру української культури.

Тож ми звертаємось із словами подяки всім, хто надав і надає нині безкорисну допомогу Харкову. Звертаємось до майбутніх жертводавців з проханням: активно сприяти розвиткові науки, культури, освіти нашого далекого, проте завжди рідного українського Харкова.

Пожертви та листування просимо спрямовувати на адресу: Friends of Kharkiv c/o Educational Council — UCCA, P/O Box 391, Cooper Station New York, N.Y. 10276-1391.

Ініціятивна група (за абеткою): Марія Коць, Левко Майстренко, Оксана Соловей, Євген Федоренко, Юрій Шевельов.

Євген Федоренко

Доповідь о. д-ра Петра Ґаладзи в Ню Йорку

На запрошення Патріяршого Товариства, Відділу в Ню Йорку, тут 10-го грудня 1995 року в НТШ відбулася доповідь молодого науковця богословії о. д-ра Петра Ґаладзи. Доповідача тепло привітав голова Відділу о. диякон Ю. Малаховський, який познайомив присутніх з особою прелегента. О. д-р П. Ґаладза — професор Інституту Східньо-Християнських Наук ім. Митрополита Андрея Шептицького при Католицькому університеті св. Павла в Оттаві, Канада. Молодий науковець має за собою довгі роки богословських і філософічних студій в університетах ЗСА, Канади, Риму, є викладачем історії церкви у Студійній Групі Київської Церкви.

У вступі до доповіді прелегент позитивно висловився про працю Патріяршального Товариства, зокрема про журнал „Патріярхат", що зараз є вельми побажаний в Україні. Доповідь охопила широку панораму існуючих проблем Української Греко-Католицької Церкви напередодні Собору: діялог з Православною Церквою, аспекти політики Ватикану відносно УГКЦ, контроверсійну справу визнання патріярхату, занепад моралі та другі актуальні проблеми, невід'ємно пов'язані з долею нашої Церкви. Доповідач розпочав свою доповідь інформацією про започаткований діялог між УГКЦ і Православною Церквою, чи радше Церквами в дусі християнської церковної єдности-екуменізму. В сучасному періоді в Україні діють три Православні Церкви: Київського Патріярхату, Московського (що є найбільш численною), Автокефальна православна церква, а крім того — Вселенна Греко-Православна Церква Царгородського Патріярхату. З тими церквами УГКЦ старається нав'язати діялогізближення в дусі екуменічних ухвал ІІ-го Ватиканського Собору. Справа та вельми складна, бо всі ті згадані Церкви ставляться неприховано ворожо (можливо, за винятком київського патріярхату) до намагань нашої Церкви простягнути братню долоню для єднання в дусі християнської любови — піднімаючи галас про „уніятизм" УГКЦеркви. Вселенський-Царгородський Патріярх Вартоломій, відвідуючи Папу Івана Павла ІІ в Римі, висловив думку, що великою перешкодою в екуменічному зближенні обидвох Церков є уніятизм УГКЦ, та навіть договорився про ліквідацію тієї Церкви.

Аналізуючи ті болючі проблеми, доповідач показав переконання про потребу конструктивного діялогу поміж українськими церквами, бо відмежування УГКЦ від первісних православних джерел довело б до зубоження нашої Церкви та нашого прегарного літургійного етносу; однак зазначив, що діялог мусить бути щирим і правдивим. В минулому і донедавна політика Ватикану була спрямована на скріплення римо-католицького авангарду на сході Европи. Розгін римо-католицького клиру; похід єзуїтів на східні землі України, будування своїх храмів, відбирання майна, костелів, побудованих в минулих століттях, викликали гостру реакцію православ'я, в тому і до Української Греко-Католицької Церкви — наслідком чого Рим після другого Ватиканського Собору відкинув „істину", що, мовляв, тільки в Римо-Католицькій Церкві можна „спасати душі" (душехватство), та повільно приступив до екуменічних розмов. Під час тих розважань релігійних справ доповідач з великою дозою огірчення завважив, що на східних землях України, де десятки літ процвітало атеїстичне гуляйпілля, частина української інтелігенції, розчарованої боротьбою та конфліктами поміж православними церквами та малоосвіченим духовенством, воліє бачити Римо-Католицьку Церкву з її впорядкованою ієрархією, освіченим клиром, і переходить та поповнює ряди латинської церкви в Україні, уважаючи натомість УГКЦ „вовками в овечій шкірі".

На думку о. д-ра П. Ґаладзи, врегулюванням міжконфесійних відносин в Україні міг би зайнятися наш Уряд, вимагаючи поєднання, мирної співпраці між собою, одначе без сприяння й толерування лиш одній Церкві. Адже в західніх демократичних країнах немає заборони існуванню конфесій. А в Україні — неначе церковний большевизм!

Що стосується визнання Ватиканом патріярхату УГКЦеркві — то це складна справа, яка замовчується Апостольською Столицею, а в нових обставинах державности України діють ще й другі чинники, такі, як Уряд України, православні церкви і Царгород, які не бажають бачити Греко-Ка-толицьку Церкву на сході України. УГКЦерква завжди була жертвою московсько-ватиканської політики. Настав час, вірить прелегент, для УГКЦ, що вона мусить стати підметом, а не предметом у Вселенській Церкві. Юридичні ухвали ІІ Ватиканського Собору визнають УГКЦеркву також вселенською і рівноправною, як Римо-Католицька Церква. Хоча УГКЦерква в Україні діє зараз як Помісна Церква — юрисдикцію її обмежується до території трьох епархій. Свідомий чи несвідомий поділ Ватиканом нашої Церкви на Українську і Рутенську (Закарпаття) — це абсурд! Відвідини Папою Іваном Павлом ІІ України в 1996 році мали б більш політичний характер, ніж пасторальний, зважаючи на те, що в Україні тільки 6 відс. греко-католиків, решта — православні та невіруючі. Доповідач признає, що візита Папи принесла б не тільки морально-духову користь вірним нашої Церкви, але й розголос, симпатії християнського світу. Однак уряд України мусить дати на це свою згоду.

Говорячи про сучасну молодь в Україні, доповідач зробив завваження, що провід Церкви повинен більше присвятити їй уваги, бо молодь байдужіє і остигає до справ релігії, огірчене слабим зацікавленням нею, а Церква має бути світильником віри, надії і духового відродження.

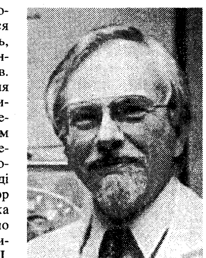
В дискусії, що розгорнулася після доповіді, порушено чимало питань: про засекреченість синодів, екуменізм, догматичні різниці між УГКЦ і Православною Церквою, про Студійну Групу Київської Церкви, канонізацію нових мучеників УГКЦеркви та інші запити.

В заключному слові тієї інформативної доповіді доповідач о. д-р П. Ґаладза оптимістично ствердив, що Українська Греко-Католицька Церква, церква мучеників, свідок Христової сили — має стати синтезою східнього і західнього християнства, і з тією візією крокує вперед.

Оксана Луцька

Д-р І. Захарій — приятель незрячих

Коли при кінці 1995 року в Клівленді відбувався річний єпископський баль, що його влаштовує Українська Католицька Епархія св. Йосифа у Пармі, не було для нікого новиною чи здивуванням, що серед відзначених Папою Іваном Павлом ІІ окремою відзнакою „Бенементі" був широко відомий в українській громаді лікар-офтальмолог д-р Ігор Захарій. При тому Владика Роберт Москаль публічно заявив, що ставить пропозицію Папі іменувати д-ра І. Захарія папським лицарем за його заслуги в гуманітарній та добродійній ділянках.

Д-р І. Захарій

Обширна вістка про цю діяльність д-ра І. Захарія враз із великою світлиною появилася в місцевому щоденнику „Нюз Сан" з 28-го грудня 1995 року. Довідуємося, що цей спеціяліст від очних недуг відвідував ще в 1989 році різні очні клініки в колишньому Совєтському Союзі, як член окремої програми американських дипломатів, спонзорованої організацією „Люди для людей".

Відвідавши знову Україну в 1990 році, він як учасник першої поїздки українських лікарів на Світовий конгрес у Львові мав нагоду обстежувати ряд хворих і при тому поцікавився 14-літнім хлопцем, що майже зовсім втратив зір через невміле лікування. Створивши відповідний фонд із Товариством допомоги незрячим, що діє дуже успішно в Клівленді під проводом Мирослави Оришкевич, д-р І. Захарій спровадив незрячого до себе на лікування. Після цього першого випадку, в якому д-р І. Захарій ствердив брак відповідних інструментів та невластиву діягнозу, він досі відвідав Україну вже сім разів, провів враз із іншими лікарям и обслідкування дітей із чорнобильської зони і постарався при допомозі різних організацій про те, що досі передано в Україну вивінування для офтальмологічних клінік вартости 150,000 дол., як також враз з іншими лікарями допоміг у постачанні в Україну медичних книжок і журналів.

Від 1990 року він переводить також курси для лікарів офтальмологів у Львові. При його допомозі із рядом зацікавлених осіб зібрано фонди на вивінування школи для сліпих у Львові, зокрема машинками до писання, книжками, комп'ютерами та іншим так потрібним матеріялом для незрячих дітей. Тепер працює він також над зібранням медичного матеріялу у своїй ділянці для Закарпатської области.

Д-р І. Захарій і його дружина Арета є батьками трьох дітей — Марії, Адріяна і Степанії, які є членами 358-го Відділу УНСоюзу.

Бенефіс журналу „Світо-вид"

Літературно-мистецький журнал „Світо-вид" був заснований у Києві 1989 року Нюйоркською Групою поетів (ініціятором) та київською організацією Спілки Письменників України, при фінансовій допомозі Іванни та Маріяна Коців. Завданням журналу — публікувати найкращі твори письменників в Україні й діяспорі та оцінювати ті процеси, які діють в українській літературі. Крім того, журнал друкував американських (Мері Олівер, Роберт Блай, і Каммінгс), французьких (Поль Верлен, Сен Жан Перс), бельгійських (Жан Люк Вожс, Ів Намюр), південноамериканських (Хорхе Люїс Борхес, Нікaнор Парра), естонських, шведських, румунських, німецьких, італійських, португальських, польських, австралійських письменників (це далеко не повний список), щоб встановити для письменників в Україні відповідні перспективи до творчих напрямків на Заході.

„Світо-вид" стремить до того, щоб стати високим орієнтиром, покажчиком для молодих поколінь що цінне, а що деривативне. Журнал дає багато місця молодим поетам і письменникам в Україні й наголошує експериментальні почини, бо в літературі, як і в науці, як і в суспільному житті, без експерименту, без риску, нема руху вперед.

В 1995 році кошти друку в Україні подвоїлись, а кошти пересилки журналу піднеслися на 40 відс. В наслідок цього, журнал стоїть перед загрозою закриття. Наслідок цього унікального журналу в такий критичний для української культури час був би трагічним. Тому Асоціяція Українсько-Американських Професіоналістів і Підприємців та Український Інститут Америки влаштовують бенефіс для „Світо-вида" і щиро запрошують усіх. В програмі буде читання поезій (Богдан Бойчук, Марія Ревакович, Юрій Тарнавський), сольо-спів Калини Чолган, виступ акторів львівського Театру ім. Леся Курбаса (не ім. Лесі Українки, як помилково подано в програмі) та гостина при музичному акомпаньяменті.

Спонзори надіються на широкий відгук української спільноти в Америці, який уможливить дальше існування журналу. Бенефіс відбудеться в суботу, 10-го лютого ц. р., год. 7:30 вечора в Українському Інституті Америки, 2 схід 79-та вулиця в Ню Йорку. Даток 50 дол. від особи, сеньйори — 35 дол.

Н. Н.

ІНТРИҐУЮЧІ...

(Закінчення зі стор. 2)

трьома солдатами і дав наказ виходити. Він сказав, що татари є зрадниками батьківщини. Мій батько дав йому документи, які показували, що мій брат бореться проти німців у Червоній армії, але офіцер їх відкинув. Він сказав, що вони не мають значення. Росіяни привезли нас і наших сусідів на залізничу станцію, втиснули у худоб'ячі вагони і замкнули двері". Так їхали вони 16 днів, під час цієї їзди багато з них померло, на нових поселеннях спочатку бідували, а на їхній батьківщині „совєтський режим вимазував усякі татарські поселення з Кримом, поселяв росіян у порожні татарські хати, руйнуючи татарські мечеті і цвинтарі".

І тут, власне, підсуваються оті інтриґуючі кримські питання. Що спонукало кореспондента впливового столичного американського щоденника так відносно швидко написати оцю другу, так виразно протатарську і антиросійську статтю? Чи він написав її з власної ініціятиви, а чи в тому була вмішана і редакція щоденника? Якщо редакція і не була вмішана, то що спонукало її оцю другу статтю помістити? Бож як для самої редакції, так і для вдумливого американського читача ця друга стаття є виразною американською відповіддю на обурення російського кримського законодавця Олєґа Кірова, якими закінчувалася перша стаття.

Хоч у статті про Україну небагато, та з того, що є, вона виходить зовсім зрілою державою. А це річ не є маловажна. Особливо' тепер, коли новий міністер закордонних справ Росії заявляє усьому світові, що Росія буде вести політику „великої потуги", та що вона „буде старатися зміцнити економічні й політичні пов'язання з іншими колишніми совєтськими республіками Співдружности Незалежних Держав".

В Дітройті відзначили подвійне свято

Свято державности й соборности України з 1918-19 років відзначено в Дітройті урочистим Молебнем, що його в неділю, 21-го січня ц. р., відслужив у церкві св. Апостола Андрія Первозванного Єпископ Олександер у сослуженні священиків о. Ігоря Крехoвецького й о. Валерія Ковальчука при співі церковного хору і почесній стійці з прапорами ветеранів Василя Барабаша й Івана Мироника.

На службі Божій згадувалося імена творців Української Народної Республіки, Президента Михайла Грушевського, Головного Отамана Симона Петлюри та всіх поляглих у боротьбі за волю України.

В прицерковній залі під час обіду присутні вислухали святочне слово Владики Олександра про ці історичні події. Свято закінчено загальним співом „Ще не вмерла Україна". Ініціяторами відзначення були культурно-освітній референт Валентина Євич і голова Парафіяльної ради Сергій Лазуренко, син полковника Богданівського полку Степана Лазуренка.

Ієромонах Ілля

РИЗИКОВАНА...

(Закінчення зі стор. 2)

вається так само як алькоголік без чарки... І тут приходить велика втрата економічної продуктивної сили одиниці, а з тим трагедія для родини, яка потрясає соціяльну структуру, громади.

Коли ж у родині батько чи матір стає нестриманим ризикованим грачем, рятунок лежить у руках цілої родини. Жадна поради, ця родина може розраховувати, без ніякого фінансового зобов'язання, на досвід членів організації.

Бувають хвилини, коли людині важко визнати несвідомість свого дійсного психічного стану. В такому становищі людині слід призадуматися над значенням слів, що є на першій сторінці брошури „Ґемблер анонімис": „Боже, дай мені силу прийняти речі, які я не можу змінити, дай мені відваґу змінити речі, які я можу змінити і дай мені мудрість пізнати різницю між ними".

ПОДІЇ

ЗУСТРІЧ ІЗ В. БОРЗОВИМ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Громадський комітет під протекторатом УККА, УАКР та УСЦАК влаштовує зустріч з міністром молоді і спорту України Валерієм Борзовим. Зустріч, яка відбудеться з нагоди цьогорічної Олімпіяди, проходитиме у неділю, 4-го лютого, в УНДомі, 142 Друга аве. Початок о 2-ій год. по полудні.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

Відгукаючися на заклик Екзекутивного Комітету УНСоюзу про зложення пожертви на видавничий фонд „Свободи" на покриття підвишки за поштову пересилку газети, ви можете свої пожертви складати у вашого секретаря відділу, або посилати прямо до адміністрації „Свободи" на адресу:

30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ 4-го ЛЮТОГО, 1996 р.

Південний Бруклин, Н.Й. Річні загальні збори Братства св. Миколая Відд. 293-го відбудуться о год. 1-ій по пол. після другої Служби Божої в приміщенні церковної залі при 261-19 вул. Проситься о численну участь, рівночасно вирівняти залеглі вкладки. На порядку нарад: звіти Управи та вибір нової Управи на 1996 рік. Після зборів товариська зустріч. — Управа.

✻ REAL ESTATE ✻

✻ FUNERAL DIRECTORS ✻